

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 21/2014 van
30 juli 2014**

Betreft: Aanvraag tot machtiging van het mededelen van persoonsgegevens van studenten in het hoger onderwijs door het Agentschap voor Hoger onderwijs en Studietoelagen (AHOVOS) aan de stad Antwerpen voor het opstellen van een jaarlijkse omgevingsanalyse betreffende de studentenpopulatie.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");
5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB van 13 februari 2001");

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag van AHOVOS enerzijds en de stad Antwerpen anderzijds, ontvangen per mail op 1 juli 2014;
7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AHOVOS, van 1 maart 2014, ontvangen op 10 juli 2014 (naar aanleiding van het dossier VTC/2014/24);
8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de stad Antwerpen, van 5 juli 2013 (naar aanleiding van het dossier VTC/30/2013), ontvangen op 1 juli 2014;
9. Gelet op de bijkomende informatie opgevraagd bij en bezorgd door AHOVOS en de stad Antwerpen bij diverse mails;
10. Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 30 juli 2014;
11. Beslist op 30 juli 2014, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

12. De stad Antwerpen heeft een sterk groeiende studentenpopulatie, die momenteel bijna 40.000 studenten bedraagt. Deze studenten hebben niet alleen een specifiek profiel maar ook specifieke behoeften inzake huisvesting, mobiliteit, etc. Inzicht in het sociaal-economische profiel van de studenten is noodzakelijk om een goed onderwijsbeleid uit te werken. Om het studentenbeleid verder en blijvend vorm te geven wenst de stad Antwerpen bijgevolg jaarlijks een omgevingsanalyse te maken om op een objectieve wijze doelstellingen te kunnen formuleren en beleidskeuzes te kunnen maken. Aangezien een groot deel van deze studentenpopulatie geen deel uitmaakt van de wettelijke bevolking in Antwerpen, is informatie uit andere bronnen noodzakelijk om een zicht te krijgen op deze populatie.

13. Het algemeen onderwijsbeleid (AOB) van de stad Antwerpen werkt in het kader van het decreet op het Flankerend Onderwijsbeleid. Onder **flankerend onderwijsbeleid** wordt verstaan, het geheel van acties van een lokale overheid om, vertrekkende vanuit de lokale situatie en aanvullend bij het Vlaamse onderwijsbeleid, een onderwijsbeleid te ontwikkelen in samenwerking met de lokale actoren. De opdrachten die het algemeen onderwijsbeleid opneemt, zijn bekrachtigd in het bestuursakkoord van de stad Antwerpen en geoperationaliseerd in de strategische en operationele planning.

14. Uit de strategische doelstellingen volgt dat AOB beleidsinformatie zoekt over de hele leerloopbaan van de kinderen en jongeren die in Antwerpen wonen of onderwijs volgen¹, dus tot en met de instroom op de arbeidsmarkt of het hoger onderwijs. Het in kaart brengen van leerloopbanen gebeurt niet op individueel niveau maar op geaggregeerd niveau. Zo gaat het bijvoorbeeld om de doorstroom vanuit secundair onderwijs naar hoger onderwijs: hoeveel Antwerpse jongeren tussen 18 en 25 jaar vinden we terug in het hoger onderwijs? Vanuit welke studierichtingen ligt de doorstroom hoger of lager dan gemiddeld?.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

15. Het betreft ondermeer de gecodeerde identificatiegegevens van studenten en ondermeer gegevens met betrekking tot hun nationaliteit en hun schoolloopbaan (zie onder B.2.1. voor een volledig overzicht van de gegevens).

16. In casu betreft het aldus een latere verwerking van gegevens die informatie bevatten omtrent een identificeerbare natuurlijke persoon. Deze gegevens kunnen dus als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP, gekwalificeerd worden.

17. Nationaliteit is in het kader van deze gegevensstroom een gevoelig gegeven in de zin van artikel 6 WVP (zie onder punt B.2.1).

18. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing².

19. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie³ een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens

¹ Op dit ogenblik is de gegevensstroom inzake deze leerlingen die op basis van een convenant met Onderwijs en Vorming bestond gestopt.

² Art. 3, §1 WVP.

³ Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur".

Art. 4. § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

20. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij AHOVOS. AHOVOS is een intern verzelfstandigd agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid, behorend tot het Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming⁴. AHOVOS is dus een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en valt dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

21. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

22. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende polders, en de wateringeng, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende wateringeng;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen".

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

23. De studentengegevens worden momenteel voor verschillende doeleinden gebruikt. Enerzijds voor decretale noden, waaronder de berekening van de financiering van de instellingen hoger onderwijs (Codex Hoger Onderwijs Art. III 3. En 4.), de berekening van het leerkrediet van een student (Codex Hoger Onderwijs Art. II.203 -206), het verzamelen van statistisch materiaal (Codex Hoger Onderwijs Art IV 90-91), het opvolgen van studieloopbanen en –trajecten van studenten in het kader van beleidsevaluatie (flexibilisering, studieduur, ...) (Codex Hoger Onderwijs Art IV 90-91), de voorbereiding, monitoring en evaluatie van het overheidsbeleid (Codex Hoger Onderwijs Art IV 90-91) en het uitvoeren van vergelijkende analyses van de visitatierapporten en van de accreditatierapporten alsook systeembrede analyses op basis van die rapporten (Codex Hoger Onderwijs Art II. 169). Anderzijds zijn er ook functionele noden, zoals de aanlevering van gegevens aan de kinderbijslagfondsen, de afdeling Studietoelagen en de leer- en ervaringsbewijzendatabank.

24. De wettelijke basis voor die oorspronkelijke gegevensverwerking is:

- Decreet tot bekrachtiging van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013; Codex Hoger Onderwijs:

- Aangaande de berekening van de financiering van de instellingen hoger onderwijs en de financieringsvoorwaarden van studenten: Codex Hoger Onderwijs Art. III 3. en 4.
- Aangaande het leerkrediet van studenten: Codex Hoger Onderwijs Art. II.203 -206
- Aangaande het verzamelen van statistisch materiaal, het opvolgen van studieloopbanen en de voorbereiding, monitoring en evaluatie van het overheidsbeleid: Codex Hoger Onderwijs Art IV 90-91
- Aangaande het uitvoeren van vergelijkende analyses van de visitatierapporten en van de accreditatierapporten alsook systeembrede analyses op basis van die rapporten: Codex Hoger Onderwijs Art II. 169

- Decreet van 8 juni 2007 betreffende studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap aangaande de aanlevering van gegevens aan de afdeling Studietoelagen.

Doeleinde van de verdere verwerking:

25. Deze aanvraag dient om de diensten AOB (algemeen onderwijsbeleid) en SSO (Studiedienst Stadsobservatie) van de stad Antwerpen over de nodige data te laten beschikken om beleidsvoorbereidend, –ondersteunend, en –evaluerend werk te verrichten. De taak van SSO (de studiedienst stadsobservatie) is om het nodige statistisch onderzoek en studiewerk te verrichten en over de resultaten aan AOB te rapporteren binnen de lijnen van de deontologische code.

26. **Het concrete doel is het opstellen van een jaarlijks rapport over het hoger onderwijs in Antwerpen met als thema's socio-demografisch profiel van de studenten, geografische analyse van studentenstromen, studievoortgang en participatie aan hoger onderwijs.**

Enkele kerncijfers worden gepubliceerd op de website van de studiedienst⁵. Het gaat om geaggregeerde niet-gevoelige informatie (zoals aantal studenten naar leeftijd en geslacht, aantal studenten die niet Antwerpen wonen, enz.) Het presenteren van resultaten op geaggregeerd niveau houdt in dat indien er voor een bepaald kenmerk 5 personen of minder worden geteld, het resultaat niet wordt weergegeven.

Het is niet de bedoeling om een leerlingvolgsysteem op te zetten. Evenmin is het de bedoeling om de deze data te koppelen met informatie uit andere gegevensbronnen.

27. Het Algemeen Onderwijsbeleid (AOB) van stad Antwerpen werkt aan de missie:

"Iedereen in Antwerpen heeft en grijpt de kans om een kwalificatie te behalen die leidt tot actief en verantwoord burgerschap, brede persoonsvorming en toegang tot het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt"

28. Het getuigt van goed bestuur als een monitoring de mate van vooruitgang in het bereiken van de missie meet. De onderwijsverstrekker en het stadsbestuur hebben daarom nood aan relevante gegevens en informatie.

29. Meer bepaald wil AOB:

- Een kennisgedreven, netoverschrijdend onderwijsbeleid voeren (cf "evidence-based policy in education")
- Monitoren van actueel onderwijsbeleid en -acties, impact meten ifv strategische doelstellingen
- Sensibiliseren en informeren van onderwijspartners, beleidsmakers en AOB-medewerkers en hun kennis rond bepaalde onderwijsthema's vergroten.
- Prognoses maken en toekomstige beleidsthema's detecteren en hun belang onderbouwen
- Participatie aan hoger onderwijs van Antwerpse jongeren in kaart brengen en monitoren, inclusief doorstroom vanuit secundair onderwijs in functie van gelijke onderwijskansen
- Onderwijsinstellingen en andere onderwijspartners ondersteunen in hun beleidsvoerend vermogen

30. De VTC is van oordeel dat het doeleinde in randnummer 26 e.v. welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP.

31. Aangaande vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst de VTC erop dat de geplande verwerkingen, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking.

⁵ <http://www.antwerpen.buurtmonitor.be/>

32. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens immers niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: "*Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd*".

33. Er kan dus geoordeeld worden dat de doeleinden van de latere verwerking verenigbaar zijn met deze van de oorspronkelijke verwerking.

34. Het is anderzijds toch gepast om ook na te gaan of dit nieuwe doeleinde wel degelijk een wettelijke grond heeft.

35. Voor de wettelijke basis wordt verwezen naar:

- het decreet op flankerend onderwijsbeleid

Het algemeen onderwijsbeleid (AOB) van de stad Antwerpen werkt in het kader van het decreet op het Flankerend Onderwijsbeleid. Onder flankerend onderwijsbeleid wordt verstaan, het geheel van acties van een lokale overheid om, vertrekkende vanuit de lokale situatie en aanvullend bij het Vlaamse onderwijsbeleid, een onderwijsbeleid te ontwikkelen in samenwerking met de lokale actoren.

1° Opzetten van actieplannen die gericht zijn op de doelstellingen, vermeld in artikel 19, tweede lid, 2° van het decreet van 30 november 2007, in samenwerking met lokale actoren.

Deze doelstellingen zijn: gelijke onderwijskansen, kleuterparticipatie, spijbelen, probleemgedrag op school, ongekwalificeerde uitstroom, taalstimulering Standaardnederlands, betrokkenheid van ouders en de buurt, samenwerking tussen onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd en sport, overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt, doorstroming en oriëntering, geletterdheid of levenslang leren.

2° Opzetten van actieplannen die gericht zijn op de aanpak van de capaciteitsproblematiek, in samenwerking met lokale actoren.

- het bestuursakkoord van de stad Antwerpen

Zowel de opdrachten die het algemeen onderwijsbeleid opneemt als de opdrachten die de Studiedienst stad Antwerpen opneemt, zijn bekrachtigd in het bestuursakkoord van de stad Antwerpen en geoperationaliseerd in de strategische en operationele planning.

36. Het toekomstige doel is rechtmatig te noemen.

37. Niettemin moet wel rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

38. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

39. De mededeling van de volgende gegevens van de studenten wordt gevraagd:

Identificatiegegevens student	
Geboortejaar	Dit gegeven is belangrijk om de leeftijd van de student te kennen. Op basis hiervan kunnen gegevens zoals schoolse achterstand of het studeren op latere leeftijd in kaart gebracht worden. Dit zijn belangrijke indicatoren in het meten van de missie van het algemeen onderwijsbeleid (missie, decreet flankerend onderwijsbeleid, bestuursakkoord).
Gecodeerd ID per student	Voor het lokale bestuur is het van belang het exact aantal studenten te kennen die hetzij in Antwerpen les volgen, hetzij in Antwerpen wonen, maar niet in Antwerpen les volgen. Via een gecodeerde ID is het mogelijk om unieke aantallen te tellen. Studenten kunnen zich immers voor meerdere opleidingen inschrijven. Via deze ID weet de stad Antwerpen hoeveel studenten ingeschreven zijn per hoger onderwijsinstelling en voor welke opleiding ze zijn ingeschreven. Per academiejaar worden nieuwe gecodeerde ID's aangemaakt, zodat individuen niet traceerbaar zijn doorheen de tijd.
Geslacht	Er zijn belangrijke verschillen in studiekeuzes en –vordering van jongens en meisjes.
Postcode officieel adres Gemeente officieel adres	Deze informatie is noodzakelijk om studenten geografisch te kunnen plaatsen . Dit is nodig om inzicht te krijgen in de rekruteringsgebieden van het hoger onderwijs in Antwerpen en voor het 'kotbeleid'. Ook kunnen we zien hoeveel studenten in Antwerpen wonen, maar elders gaan studeren.
Land officieel adres (codes en omschrijving)	Voor studenten die in de stad Antwerpen les volgen maar in het buitenland wonen, wordt geen adrescode maar een landcode opgenomen
Statistische sectorcode (studenten met domicilie in Antwerpen)	Voor de studenten met domicilie in Antwerpen wordt ook de statistische sectorcode opgevraagd. Deze informatie laat toe om in kaart te brengen hoe de participatie aan het hoger onderwijs verschilt tussen de verschillende deelgebieden van de stad.
Nationaliteit (code en omschrijving)	Er zijn belangrijke verschillen in schoolloopbanen van allochtone en autochtone studenten. Nationaliteit kan een indicator zijn voor vreemde afkomst. Daarnaast geeft nationaliteit een indicatie van het aantal buitenlandse studenten die een

	reguliere opleiding volgen aan een onderwijsinstelling in de stad Antwerpen.
Studiegegevens	
Aantal studiepunten – verworven Aantal studiepunten – opgenomen	Dit geeft een indicatie van het aantal uren dat een opleiding in beslag neemt, wat eveneens belangrijk is om te weten of dit een voltijdse bezigheid is of niet. Tevens vormen deze gegevens ook een indicator van de studievoortgang van studenten.
Academiejaar inschrijving	Dit gegeven geeft de periode aan waarop de andere gegevens betrekking hebben.
Diploma behaald (ja/nee)	Dit is een belangrijk gegeven in het kader van de monitoring van de studievoortgang. Studenten die een diploma behaalden, hebben mogelijk een ander profiel in vergelijking met de hele groep studenten.
Generatiestudenten (ja/nee)	In functie van het studentenbeleid is het van belang een zicht te krijgen op de instroom van studenten in het hoger onderwijs in Antwerpen. Met instroom wordt bedoeld 'het aantal generatiestudenten': dit zijn de studenten die zich voor een eerste maal inschrijven aan een instelling voor hoger onderwijs.
Studietoelage Werkstudent (ja/nee) Als werktraject opgenomen	Studietoelage geeft een beeld van de economische situatie van de student en vormt tevens een indicator van de participatie van kansgroepen aan het hoger onderwijs.
Schoolgegevens	
Academiejaar	Dit gegeven geeft de periode aan waarop de andere gegevens betrekking hebben. Belangrijk: om een ononderbroken tijdsreeks te kunnen opbouwen, worden retrospectief gegevens opgevraagd van volgende academiejaren: Academiejaar 2011-2012 Academiejaar 2012-2013.
Instellingsnummer hogeschool/ universiteit Volgnummer van de vestiging Naam instelling Soort instelling (hoofdstructuur) Fusiegemeente van de Vestigingsplaats Postcode van de vestigingsplaats Administratieve groep inschrijving – codes Administratieve groep inschrijving – omschrijving	Deze gegevens zijn noodzakelijk om een overzicht te krijgen van de hogescholen/universiteit en de vestigingsplaatsen in de stad Antwerpen. Verder worden deze gegevens ook gebruikt om de studentenstromen in kaart te brengen.
Cluster van studiegebieden Type opleiding	Dit zijn belangrijke kenmerken van de schoolloopbaan van studenten en geven belangrijke indicaties van de latere kansen van de student in de samenleving. Bovendien is een overzicht in het opleidingsaanbod in de stad nodig om een goed beleid te kunnen voeren.
Soort contract	Dit gegeven is belangrijk om na te gaan op welke manier studenten studeren en of dit eventueel gecombineerd wordt met andere activiteiten
Status van de inschrijving	Een student kan zich gedurende het volledige academiejaar in –en uitschrijven. Deze variabele is belangrijk voor het tellen van het aantal studenten.

40. Om het onderwijsbeleid goed te monitoren, is het belangrijk dat ook de instroom in het hoger onderwijs in beeld wordt gebracht (zie missie). Daarvoor is het enerzijds nodig dat de stad Antwerpen een algemeen profiel krijgt van het hoger onderwijs in Antwerpen (welk aanbod is er en welke populatie studeert er?).

41. Anderzijds is het ook nodig om de slaagkansen van de doelgroepen die in het basis- en secundair onderwijs extra aandacht kregen vanuit het onderwijsbeleid, gedetailleerd in beeld te krijgen. Met de gegevens die er nu zijn, is het niet mogelijk om bv. de doorstroom van indicatorleerlingen (kansarme)⁶ naar het hoger onderwijs in kaart te brengen. De stad Antwerpen probeert met enkele andere indicatoren zoals nationaliteit, woonplaats enz. toch enig zicht te krijgen op de doorstroom van kansengroepen.

42. De aanvragers vermelden volgende redenen om de gegevens op individueel niveau (gecodeerd) op te vragen:

- Om het mogelijk te maken die data te kruisen die nodig zijn om op de vragen van de onderwijspartners te antwoorden, evenwel steeds met de inachtnaam van de onmogelijkheid tot reïdentificatie.
- Om in staat te zijn de data te aggregeren naar verschillende geografische niveaus, die in de tijd anders afgebakend kunnen worden.
- Om data van AHOVOS op geaggregeerd niveau te contextualiseren met andere relevante statistische informatie van databronnen (in de mate dat er hiervoor ook toelating is van de andere dataleveranciers en de andere bevoegde instanties). In geen geval worden onderwijsgegevens daadwerkelijk gekoppeld met gegevens uit andere databanken.

Ze benadrukken dat dit nodig is om de gegevensverwerker de mogelijkheid te geven om de nodige aggregaties op maat te kunnen uitvoeren, zodat met dezelfde dataset meerdere onderzoeksvragen kunnen beantwoord worden. Vergelijkingen in de tijd en plaats gebeuren daarbij steeds op basis van geografische en jaarlijkse doorsnedes op geaggregeerd niveau en niet op basis van koppeling van individuen of adressen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling om een leerlingvolgsysteem op te zetten. Wel de onderwijssituatie van een groep studenten met een bepaald profiel (leeftijd, geslacht, studierichting) of binnen een bepaalde geografische omschrijving. Bijvoorbeeld: het aantal leerlingen met thuistaal niet-Nederlands met minstens één jaar schoolse vertraging op Linkeroever.

43. Het eigen karakter van de omgevingsanalyses die de verwerker uitvoert voor het onderwijs is de verwerking van gegevens door middel van GIS (Geografisch Informatie Systeem). Dit laat toe om onder meer rekruteringsgebieden en leerlingenstromen in kaart te brengen. Met betrekking tot de vestigingsplaats gebeurt dit op het adresniveau, voor de woonplaats van de studenten gebeurt dit op het niveau van de statistische sector.

- Op basis van de gegevens van de studenten (studierichting, woonplaats) kan de in- en uitstroom van studenten in kaart worden gebracht. Bovendien krijgt men, door op niveau van de buurt het aantal studenten die in deze buurt wonen te vergelijken met het aantal jongeren in deze buurt, een zicht op de participatie aan hoger onderwijs op buurniveau. Dit laat ook toe om te bekijken hoe deze participatiegraad verschilt van buurt tot buurt en doorheen de tijd.

⁶ Meer uitleg over indicatorleerlingen in machtiging VTC/M/2012/23.

- Ook de adressen van de vestigingsplaatsen worden geocodeerd: Op deze manier kunnen kenmerken van de vestigingsplaats in kaart gezet worden en kan voor elke onderwijsinstelling het rekruteringsgebied in kaart worden gebracht.

44. Het gegeven "nationaliteit" moet in het kader van deze gegevensstroom (zie ook randnummer 41) beschouwd worden als een gevoelig gegeven volgens artikel 6, §1, WVP. Dergelijke gegevens mogen verwerkt worden omdat de verwerking voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 6, §2, g),⁷ WVP en hoofdstuk III van het KB van 13 februari 2001.

45. De gegevens worden tot nu toe op volgende manier verkregen:
Er is een bilaterale overeenkomst met de agentschappen en met de administratie van het Departement Onderwijs, op basis van een deontologische code. Door deze machtiging zal AHOVOS jaarlijks dezelfde dataset aan de stad Antwerpen opleveren.

46. Op basis van de hierboven geanalyseerde elementen kunnen de gegevens worden beschouwd als relevant, evenredig en niet buitensporig voor het doeleinde vermeld in randnummers 26 e.v.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

47. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

48. Er wordt een bewaringstermijn van 10 jaar gevraagd.
De stad Antwerpen stelt dat aangezien beleidsacties in het algemeen vaak al jaren nodig hebben vooraleer de effecten zichtbaar worden. Dat zou ook nodig zijn om evoluties te kunnen waarnemen en om prognoses te kunnen opstellen, wat op zijn beurt een noodzakelijke voorwaarde is om het beleid bij te kunnen sturen.

⁷ "Art. 6. § 1. De verwerking van persoonsgegevens waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, alsook de verwerking van persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, is verboden.

§ 2. Het verbod om de in § 1 van dit artikel bedoelde persoonsgegevens te verwerken, is niet van toepassing in een van de volgende gevallen :

[...]

g) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor het wetenschappelijk onderzoek en verricht wordt onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;"

Een termijn van 10 jaar zou voldoende lang zijn om evoluties te kunnen opvolgen en laat ook toe eventuele fouten en verschillen in berekeningswijzen alsnog recht te zetten.

49. De VTC vraagt dat de bewaringstermijn van de gecodeerde gegevens wordt beperkt tot 3 jaar⁸. Voor de geaggregeerde geanonimiseerde gegevens is er geen beperking qua bewaringstermijn nodig.

B.2.3. Frequentie van de toegang duur van de machtiging

50. De toegang tot de gevraagde gegevens zou periodiek zijn. De gegevens worden 1 keer per jaar opgevraagd. Het gaat om snel evoluerende gegevens die up-to-date dienen gehouden te worden om zinvol en correct te zijn.

51. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

52. De toegang en het gebruik wordt voor onbepaalde duur gevraagd aangezien beleidsacties (vb. verhogen van participatie van kansengroepen) in het algemeen vaak al jaren nodig hebben vooraleer de effecten zichtbaar worden, en nieuw beleid vaak maar gradueel wordt ingevoerd, is het noodzakelijk een voldoende lange tijdsreeks te kunnen opbouwen. Dit is ook nodig om evoluties te kunnen waarnemen en om prognoses te kunnen opstellen, wat op zijn beurt een noodzakelijke voorwaarde is om het beleid bij te kunnen sturen.

53. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde duur.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

54. De gegevens worden enkel ter beschikking gesteld aan interne gebruikers: De Studiedienst Stadsobservatie (SSO) van de stad Antwerpen beheert de gegevens en actualiseert deze. SSO zorgt voor een statistische verwerking en een rapportering aan AOB waarbij de deontologie en wetgeving met betrekking tot persoonsgegevens strikt wordt gevolgd. De data van de studiedienst staan in een afzonderlijke map op de server, die enkel toegankelijk is voor de medewerkers van de studiedienst. De studiedienst telt acht medewerkers.

⁸ Zie beraadslaging VTC/M/2013/43: "De bewaringstermijn is voor alle onderwijsdata de periode waarin de stad Gent – Strategie & Coördinatie – Data-Analyse & GIS zijn activiteiten ontplooit, met een maximum van 3 jaar. De gevraagde bewaartermijn moet worden gezien als een doorlooptijd. De berekeningswijzen moeten jaar op jaar identiek zijn. Fouten in berekeningswijzen worden dikwijls pas achterhaald als men een evolutie van cijfers ziet en uit deze cijfers een uit het oog springend getal bemerkt. Om fouten te kunnen herstellen vraagt men een bewaartermijn van maximaal drie jaar."

55. De medewerkers van de Dienst Algemeen Onderwijsbeleid hebben enkel toegang tot geanonimiseerde, geaggregeerde gegevens waarbij de herkenbaarheid van individuen niet langer mogelijk is.

56. De rapporten met geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens kunnen, indien dit wenselijk is en deontologisch en wettelijk mogelijk is, ook extern verspreid worden naar onderwijsverstrekkers (onderwijsinstellingen) en beleidsmakers.

Het gaat hier om een ruimere groep van gebruikers, die echter enkel toegang hebben tot enkele kerncijfers.

57. Er wordt ook een gevoelig gegeven gevraagd. In dat kader is het van belang dat conform artikel 25, 3° van het KB van 13 februari 2001, alle personeelsleden van de stad Antwerpen, en dus ook de medewerkers van de studiedienst, leggen een eed af die hen ertoe bindt de privacy te respecteren:

De personeelsleden leggen conform artikel 106 van het Gemeentedecreet de eed af om de verplichtingen van hun ambt trouw na te komen. Het is voor hen volgens artikel 108, §1 van het gemeentedecreet verboden om feiten bekend te maken, als de bekendmaking ervan een inbreuk vormt op de rechten en vrijheden van de burger, in het bijzonder op het privéleven, tenzij de betrokkene toestemming heeft verleend om de gegevens die op haar of hem betrekking hebben openbaar te maken.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

(artikelen 4, §1, 1°, en 9 tot 15bis, WVP)

58. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

59. De verantwoordelijke voor de verwerking wordt echter van de bedoelde kennisgeving vrijgesteld wanneer, met name voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.

60. Artikel 28 van het KB van 13 februari 2001 bepaalt dat verantwoordelijke voor de latere verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden die uitsluitend gecodeerde persoonsgegevens verwerkt is vrijgesteld van de verplichting tot kennisgeving, bedoeld in artikel 9, § 2, van de wet, op voorwaarde dat de voorwaarden, bepaald in Hoofdstuk II, Afdeling II van dit besluit, worden nageleefd.

61. Deze vrijstelling neemt echter niet weg dat de VTC er zich kan van vergewissen of er passende waarborgen worden voorzien voor de bescherming van de rechten van de betrokkenen.

62. De aanvragers stellen enkel dat de gegevens niet op persoonsniveau verspreid worden.

63. De VTC vraagt dat er toch algemene informatie over de overdracht van de gegevens wordt ter beschikking gesteld aan de betrokkenen door de nodige uitleg te geven op de website van AHOVOS of op een geschikte plaats op de website van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

64. De VTC vraagt ook dat de stad Antwerpen de gegevensuitwisseling communiceert in haar rapporten en op haar website, met vermelding van deze machtiging.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOR

65. De externe verwerker voor AHOVOS is HB (en opvolger HB-plus) dat de dataset klaar maakt. Door AHOVOS worden gecodeerde data, met name met een gecodeerd ID student, aan de stad Antwerpen bezorgd (zie schema in aanvraag).

66. De stad Antwerpen werkt met een externe verwerker, Made4it bv, voor de geocodering omdat ze graag willen werken met de statistische sector van de leerlingen. Met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens heeft Made4it bv een uitgebreide overeenkomst getekend met de stad Antwerpen.

67. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de privacywet aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

B.5. BEVEILIGING

68. De VTC wijst de verantwoordelijke voor de verwerking op de verplichtingen van artikel 16 WVP en op de richtsnoeren informatieveiligheid⁹.

69. De overdracht van data kan op een veilige manier gebeuren zoals via secure FTP. Deze methoden worden door Digipolis beschikbaar gesteld en kunnen op vraag geïmplementeerd worden.

70. De VTC vraagt dat dit dan ook gedaan wordt.

⁹ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

71. Volgende bijkomende garanties worden gegeven m.b.t. het aandeel van de studiedienst stadsobservatie (SSO) van de stad Antwerpen in dit project.

De SSO verzamelt en analyseert de gegevens voor statistische en wetenschappelijke verwerking in opdracht van de dienst algemeen onderwijsbeleid (AOB), beide van stad Antwerpen. In hun werking zijn volgende punten van belang:

- Scheiding onderzoekers en beleidsadviseurs versterkt de garantie op privacy:

Het feit dat de data-analyse wordt uitgevoerd door de studiedienst houdt bijkomende garanties in voor de privacy, aangezien de personen die met de gecodeerde persoonsgegevens werken, niet dezelfde zijn als de personen die het beleid vorm geven. Dit garandeert een nauwkeurige en objectieve verwerking van de data waarbij de deontologische code maximaal gerespecteerd wordt.

- Informatie in rapporten is niet reïdentificeerbaar:

De gegevens die door SSO meegedeeld worden (de rapporten, de resultaten) zijn altijd anoniem (lees: geaggregeerd, zodanig dat personen niet reïdentificeerbaar zijn). De regel is dat in tabellen met kleine aantallen deze aantallen niet (exact) weergegeven worden (*small cell analyse*).

- Gebruik van de statistische sector:

Gegevens worden geaggregeerd verwerkt tot stadsbrede informatie. Informatie op schoolniveau wordt niet verspreid. Wanneer dit wenselijk is en beargumenteerd kan worden in het kader van een goed bestuur, wordt informatie opgesteld op het niveau van de statistische sector (het laagst mogelijke geaggregeerde niveau). Ook hier geldt de regel dat kleine aantallen (minder dan 5 of indien er traceerbaarheid optreedt) deze aantallen niet exact weergegeven worden.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

72. Er is veiligheidsconsulent aangesteld en goedgekeurd door VTC

73. Het veiligheidsplan van de stad Antwerpen werd door het college goedgekeurd op 21/2/2014.

Het goedgekeurde veiligheidsplan werd aan de VTC bezorgd.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

74. De veiligheidsconsulent van het Beleidsdomein Onderwijs en Vorming en is gekend bij het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid en bij de VTC. Uit de vroeger reeds meegedeelde stukken blijkt dat

er voor het beleidsdomein een veiligheidsplan en een veiligheidsbeleid is. Dit werd laatst bijgewerkt op 30 januari 2014.

IV. BESLUIT

75. De VTC machtigt AHOVOS om de persoonsgegevens mee te delen aan de stad Antwerpen voor het doeleinde vermeld in randnummer 26 e.v., onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

76. De VTC bepaalt dat de stad Antwerpen en AHOVOS zorgen voor meer transparantie conform randnummers 63-64.

50. De VTC bepaalt dat de bewaringstermijn van de gecodeerde gegevens wordt beperkt tot 3 jaar.

De Voorzitter,
Willem Debeuckelaere